

Procházka za sochou

Milí čtenáři, které ještě neopustila snaha poznat Ostravu prostřednictvím soch v exteriéru města, dnes budeme pokračovat - jak jsem posledně slíbila v Ostravě - Porubě. Tentokrát v dalším rozsáhlém prostoru sousedícím s areálem Vysoké školy báňské-Technické Univerzity.

TRASAXV. Ostrava-Poruba, areál Fakultní nemocnice

Vladislav Gajda: stéla Slunce

Stejně jako vysoká škola, měl v čase socialismu i zdravotnický areál pozvednout úroveň předpokládaného nového centra Ostravy. A rovněž ve velkém stylu. Krajská nemocnice s poliklinikou, jak se původně dnešní fakultní ústav nazýval, představovala kromě olomoucké nemocnice (její historie začala na počátku 90. let 19. století) nebo brněnských klinik nejrozsáhlejší moravské zdravotnické centrum s řadou specializovaných pracovišť. Její výstavba započala v roce 1966 a v areálu i v interiérech se od počátku plánovalo umístění výtvarných děl, která se realizovala převážně až v následujícím desetiletí. Podobně však jako v sousedství, na ploše VŠB, se stavební práce a následně osazování uměleckých děl způzdňovalo, měnilo, nebo také rušilo. Proto ne vždy najdeme to konkrétní, čemu se podle archivních materiálů připravovalo místo. Za výtvarný generel tehdy zodpovídal architekt Zdeněk Strnadel, měl na starosti rozvrh, rozsah a také ideovou náplň uměleckých děl. Působil zde stejně jako v sousedním areálu Vysoké školy báňské.

Rozlehlý prostor nabízel nejrozumnější možnosti, které umělci tematizovali, například s ohledem na specializaci pavilonů, k nimž se dílo vztahovalo. I z tohoto důvodu se nejčastěji objevuje lidská postava. Jinak však najdeme i zobecnělá témata zdraví, klidu, harmonie. A ještě jeden rys

spojuje areál nemocnice a univerzitního kampusu: přestože daleko méně než v aktuálním čase výstavby 60. a 70. let se v letech, kdy už umělecká díla ve veřejných zakázkách ztratila zákonnou finanční podporu, byla i tam po roce 2000 instalována nová socha.

Před hlavním vstupem do Fakultní nemocnice zastaví náš pohled **stéla Slunce** (1969-1973) od **Vladislava Gajdy** (1925-2010). Jde o nefigurální pětimetrový monument z mrákotinské žuly a dílo bytostně typické právě pro Gajdu. Sochař se rád potýkal s nejtvrďšími sochařskými materiály; umožňovaly mu totiž v přímém dotyku vyjadřovat se lapidárně a i v jakémsi „konkurenčním“ střetu zdolávat rukou se sochařským nástrojem nepoddajný kámen. Žulu nebo dokonce diorit pro svá monumentální díla často záměrně vyhledával. Kámen lze také chápat jako „prostředníka“ vztahu sochy a architektury. Stéla ční jako pevná vertikála k obloze, symbolizuje sílu i spojení zemského s nadpozemským, ve vztahu ke vstupu do ústavu také naději na zdraví. Myšlenku síly blahodárnosti slunce vtělil Gajda posléze do podobné stély, kterou vytvořil v rámci sochařského setkání ve Španělsku v roce 1974.

Keramická mozaika Martina Sladkého. Spolu s Gajdovou stélou je nejstarším dílem areálu

Dívka (1972) pražského sochaře Miloše Zeta

Formu vertikály zopakoval také na vstupní terase do nově založeného hřbitova na Slezské Ostravě; tam ovšem v jiném materiálu, mušlovém vápenci, jehož struktura podmiňovala mj. i odlišný význam monumentu (viz sochařskou procházku po slezsko-ostravském Ústředním hřbitově).

Na rozdíl od Gajdovy stély jsou další díla v areálu figurální; většinou se nevzdálila realistickému pojetí tak, jak jej chápali a produkovali po druhé světové válce žáci pražských akademických učitelů Otakara Španiela nebo Karla Dvořáka.

V nejjíznější části nemocničního prostoru mezi kožním pavilonem a respirační klinikou stála **Dívka** (1972) pražského sochaře **Miloše Zeta**. Ve druhém desetiletí 21. století byla vandaly silně poškozena a čekala na restaurátorský zásah - a možná i nové umístění. Její autor byl žákem Jana Laudy, shodně jako Vladislav Gajda. Jeho bronzová plastika v mírně podživotní velikosti představuje určitý ozvuk Štursových nebo Dvořákových divčích pubertálních aktů.

Také další díla patří prvním poválečným absolventům pražské Akademie výtvarných umění a žákům předních českých sochařů.

Pokračování na str. 14

Samota a osamění

„Samota je dobrá věc, žije-li člověk sám se sebou v míru a má-li co určitého na práci.“ J. W. Goethe

Samota, osamění - to jsou slova, se kterými je stáří velmi často spojováno. Jaký je však mezi nimi rozdíl? Pojďme se společně nad jejich významem zamyslet, protože zdaleka se netýkají pouze seniorů.

Srovnáme-li dnešní dobu s dobou před sto lety, musíme konstatovat, že

lidský život se nesmírně zrychlil. Dnešní člověk využívá mnohem více komunikačních technologií, má daleko více sociálních kontaktů, i virtuálních. Zároveň se mnohdy cítí osaměle obklopen jinými lidmi a snaží se z pracovního a životního kolotoče utéct do samoty.

Samotou můžeme označit objektivní stav, situaci, kdy je člověk sám, bez přítomnosti jiných osob a přitom nemusí být osamělý. Samota může být zcela dobrovolnou záležitostí. Může a dle mého názoru má být součástí psychohygieny každého člověka. Čas od času snad každý pociťuje, že chce být sám. Sám se sebou, s přírodou a se svými myšlenkami. Vůbec nemusí jít o nějakou velkou duchovní meditaci. Někdy stačí „jenom“ se zklidnit, vnímat sebe, své myšlenky, svůj vnitřní svět, přírodu kolem nás - k tomu je ideální procházka. Ale co lidé, kteří mají problémy s mobilitou? Jak se mohou jít projít, když to nezvládnou? Pro útěk do samoty stačí i balkón. Sám mohu být i ve svém křesle, jde o to umět se ztišit, naučit se vnímat sama sebe. Někdy je dobré být chvíli sám, když cítíme hněv - na něco, na někoho. Jak se říká „vychladnout“. Člověk v hněvu může říct slova, která potom již nelze vzít zpět. A jak známo, slovo dokáže duši ublížit mnohem více než facka. Když se hněvám, je dobré si dát čas, abych znal odpovědi na otázky, např. *Co mě vlastně tak rozhněvalo? Nemám na tom svůj podíl viny? Nevztahuji na sebe něco, co tak vůbec nebylo myšleno? Stojí to vůbec za to, abych se hněval? Co mohu udělat proto, aby se situace příště neopakovala?* Jakmile jsem schopen si na tyto otázky odpovědět, jsem připraven konflikt, svůj hněv řešit klidně, bez urážek a jsem schopen odpuštění, o kterém jsem psal v jenom z minulých čísel SeniorTipu. Samota z vlastní vůle se tak stává vítaným hostem, který nám přináší klid a pohodu, prostor pro nerušené přemýšlení.

Naprostu odlišná je situace u osamění. Osamělost je subjektivní emoční stav člověka, který bývá, ale nemusí být spojen se samotou. Jak je to myšleno? Mohu žít sám a přesto se necítím osaměle. Ale může být situace, kdy žiji společně s rodinou a přesto jsem osamělý. Osamělý člověk pociťuje touhu po kontaktu, vztahu, komunikaci s jinou osobou. Pozor - pouhá přítomnost jiné osoby neznamená vztah a komunikaci! Popisuje se, že lidé, kteří se cítí dlouhodobě osamoceni, pociťují fyzickou bolest, která je až

nesnesitelná. Jak pomoci osamělému člověku? Základní předpoklad je, že si nechá pomoci. Osamělý člověk musí změnit přístup k sobě samému, vzdát se představy o sobě jako o mě, o tom osamoceném. „Jsem osamocený člověk, nemám nikoho, všichni ostatní někoho mají...“ říká to osamocené já... „Já nemám nikoho“. Někdy potřebuje pomoc jiného, nezáleží na tom, zda je to rodinný příslušník, lékař, pečovatelská. Jde o to, že někdy osamocenému člověku potřebuje ukázat možnosti. Mohu udělat první krok a zavolat dětem, přátelům. Jsem mobilní? Mohu jít ven, třeba někoho potkám. Nezapomněl jsem na to, že mám souseda, který také žije sám? Mohu začít docházet mezi vrstevníky do klubu seniorů, mohu se vzdělávat - např. začít navštěvovat kurzy počítačové gramotnosti. Mohu požádat děti, vnoučata, aby mne naučila zacházet s počítačem. Dnes velkou měrou přibývá seniorů, kteří jsou počítačově gramotní. Umí si vyhledat na internetu informace, umí používat mail, umí telefonovat přes počítač. Potom, i když člověk ze zdravotních důvodů sám nikde nedojde, i tak může být v kontaktu s druhými lidmi.

Shrnutí výše uvedeného. Samota znamená být sám, být sám může být krásné, je-li vědomé. Samotu vyhledáváme, když si chceme oddychnout od lidí, i od těch, kteří jsou nám velmi blízcí (manžel, děti, kamarádi, sousedé...), ale víme, že někde jsou, a že se k nim můžeme vrátit. Samota nám umožňuje rozhovor s naším vnitřním světem, dává nám prostor pro utříbení vlastních myšlenek, k poznávání sebe sama. Osamocení je nelibý stav, kdy vědomě pociťujeme absenci sociálních vztahů. Cítíme se jako ve vězení. Někdo se cítí osamocen, protože si nedokáže najít nové přátele, neumí navázat vztah. Může být obklopen lidmi, ale vztahy jsou formální, neosobní. Tehdy je čas na to, abychom takovému člověku podali pomocnou ruku, ukázali mu možnosti, ukázali jsme mu hodnotu jeho jedinečnosti.

MUDr. Hugo Přibyl, Ph.D.

A co humor?

Jediný lékař, který si je jistý, že jste naprosto v pořádku, pracuje u posudkové komise.

„Proč jsi včera nepřišel na to pivo? Čekal jsem na tebe několik hodin, byli jsme domluveni!“ „Já jsem chtěl, ale moje žena při odchodu rozhodla, že se mi nikam nechce.“

Proč jsou staří mládenci štíhlejší než ženatí muži? Protože starý mládenec přijde domů, koukne do lednice, nic tam není, tak jde spát. Ženatý muž dojde do ložnice, vidí tam tu svojí nádhru, tak se radši sebere a jde do lednice.

V kostele klečí muž, ruce sepjaté a ptá se: „Bože, proč jsi stvořil ženy krásné a přitažlivé?“ „To proto, abyste je vy, muži, mohli milovat.“ ozve se z nebes. „Ale proč jsi je potom stvořil tak hloupé, všemohoucí?“ „To proto, aby mohly ženy milovat vás, muže!“ odpoví hlas.

Časopis SeniorTip vychází za podpory těchto institucí:

OSTRAVA!!!

OSTRAVA!!!
MORAVSKÁ OSTRAVA
A PŘÍVOZ

Rada seniorů MSK

Tip na výlet: Za dřevěnými kostely

Cykloturistika je sport, který se hodí pro každého. Na kole jezdí děti, rodiče, ale také prarodiče. Dnešní tip na výlet bude tedy na kole. Nabízíme výlet po několika zajímavých církevních památkách, muzeum i krásný výhled na Beskydy. Kouzlo těchto míst opravdu stojí zato.

Trasa: Hrabová - Paskov - Řepiště Sedliště - Lískovec

Putování začneme u dřevěného kostelíku sv. Kateřiny v Ostravě-Hrabové. Osada vznikla asi v polovině 13. století. Pojmenování obce lidová tradice přisuzuje velkému množství habrů, v místním nářečí "hrabů", které v okolí kostela hojně rostly ještě v polovině 19. století. Kostel sv. Kateřiny ze 16. století patřil mezi nejstarší kostely na severní Moravě. V roce 2002 do základu vyhořel. Z původního dřevěného kostela se nepodařilo zachránit téměř nic. Dnes je již obnoven a jsou v něm opět bohoslužby.

Nedaleko kostelíka je značená cyklostezka po které pojedeme směrem Vratimov. Za mostem v Kunčicích se dáme po cyklostezce č. 56 kolem řeky Ostravice a dojedeme k železniční stanici v Paskově. Zde protneme silnici a po cyklostezce 6065 stoupáme do obce Řepiště. Tam protneme hlavní silnici a na druhé straně obce u malé kapličky sv. Floriána se vydáme vlevo. Projedeme kolem repliky historického mlýnku. Je zamčený, klíče mají na radnici, ale po předchozí domluvě vás tímto místním unikátem s původním strojním zařízením rádi provedou.

Pojedeme kolem mlýnku a zastavíme se u kostela, ke kterému mezi zahradami vede vyšlapaný chodník. Římskokatolický kostel sv. Michaela Archanděla pochází z 15. století. Je dřevěný na cihelné a kamenné podezdívce a veřejnosti přístupný při pravidelných bohoslužbách. Na farním úřadě si lze domluvit i jeho prohlídku.

Vrátíme se zpět ke kapli a pokračujeme dále do Sedliště. O Sedlištích byla první písemná zmínka v roce 1305. Projedeme obcí a dostaneme se ke kostelu zasvěcenému Všem svatým. Kostel z roku 1638 se nachází uprostřed obce. Nalevo před vchodem je velký dřevěný kříž. Z druhé strany vchodu pak malý křížek s trnovou korunou. Na něm je nápis "Obec Sedliště obětím komunismu". Okolo kostela se nachází starý hřbitov. Do kostela je možné nahlédnout průzorem ve dveřích. Před kostelem, na bývalé návsi, jsou umístěny dvě pískovcové sochy - socha sv. Jana Nepomuckého a socha Panny Marie Frýdecké.

V sousedství kostela, v budově bývalé školy, se nachází zajímavá expozice Lašského muzea navazující na dlouhodobou tradici „Lašského národopisného sdružení Sedlišťané“ a připomínající zdejší život ke konci 19. a v první polovině 20. století. V Sedlištích je pak řada dalších církevních památek, kapliček nebo křížů.

Z obce Sedliště pokračujeme po silnici na F-M. Asi po 400 m. se nachází výletišť Bezručova vyhlídka. Odtud je za pěkného počasí krásný panoramatický výhled na Beskydy. Je zde také

stylová restaurace, kde je možné se občerstvit. Atmosféru místa dotváří i tři sochy akad. soch. Emila Adamce. Po možném občerstvení pokračujeme směrem na Lískovec a dostaneme se k prameni Hájek. Zde se nachází kříž a kaplička P. Marie. Ke kříži v lese začaly chodit procesí a stalo se poutním místem. Poutníci se u pramene omývali. Voda v Hájků je prý výjimečná, lidé začali věřit v její zázračné účinky a do dnešní doby zde chodí pro vodu.

Cestu končíme v Lískovci, kde se opět napojíme na cyklostezku č. 59 (Ostrava-Beskydy) a podél řeky dojedeme zpět do Ostravy.

Pozvánka na turistické vycházky s TJ VOKD Ostrava-Poruba

9. 6.
Úvalno Kudlichova rozhl.-Krnov
7:09 ČD Svinov (15 km)

13. 6.
Kunčice p.O.-Velká Stolová-Čeladná
8:57 ČD Ostrava-střed. (14 km)

21. 6. až 26. 6.
Týdenní pobyt:Národní park Podyjí

23. 6.
Petřkovice-Vrablovec-Bobrovnický
9:04 Bus 56 Sad B. Němcové (14 km)

30. 6.
PR Rezavka-Přemyšov-Polanka
9:05 Bus 48 Pískové doly (12 km)

*Tip na vycházky: Rudolf Kubica
Více info na tel. č. 602 466 856*

Třetí třetinu života zasvětila především umění

Maří Magdalena Čechová, žena obdařená mnoha znalostmi a také profesemi, se až v důchodovém věku naplno chopila tužky, štětce a začala se věnovat své největší životní lásce - malování.

Paní Magdalena Čechová při malování v plenéru

Dnes vyvrálá, zajímavá a usměvavá paní sedí proti mně, a tak si můžeme chvíli nerušeně povídat...

Její talent ke kreslení se projevil už v jejích třech letech, kdy bydlela s rodiči ve svém rodném Brně. Snad někde v zákoutí mamčinčina vyhlášeného módního salonu „Magda“ viděla kolem sebe spoustu krásných barevných věcí, které jako malé vnímavé dítě pozorovala, nasávala a také se pokoušela svou dětskou ručkou namalovat. Bylo jí dobře s pastelkami a dětskými nápady, které o několik let později uplatnila i v malování na látku, kde se pak na její kresbu našivaly perličky.

Ve škole dostávala z kreslení trojku, ale malovala a skicovala si bez přestání. Bavily jí karikatury učitelů, různé jiné figury, návrhy šatů. Ve své lásce k malování pokračovala a nakonec i citliví kantoři poznali, že jde o velký talent. Dostala se na Střední uměleckoprůmyslovou školu v Brně, na obor figurální malby a sochařství. To byl vlastně počátek její dnešní úspěšné umělecké dráhy.

Ale cesta k onomu úplnému ponoření se do vlastní tvorby byla ještě hodně dlouhá, plná zvratů, radostí i těžkostí. Byla doslova protkána několika pracovními profesemi. Pracovat chtěla i musela, což bylo důležité i pro chod rodiny. Ta se v roce 1969 přestěhovala do Havířova, kde paní Magda i manžel našli zaměstnání a dostali pěkný byt. Přesto do svého rodného Brna dodnes ráda zajíždí.

V průběhu let pak pracovala i ve významných kartografických nakladatelstvích, kde byla mimo jiné i vedoucí obchodního oddělení. Pod jejíma rukama se také připravovaly atlasy, mapy, autoatlasy. Projekt atlasů škol „compendium scholarium“ dal možnost uceleného přehledu o školských zařízeních všech typů. Atlasy byly zdrojem poznatků pro všechny zájemce o studium. Práce to byla obdivuhodná a náročná, do které bych se já určitě nepustila. Paní Maří Magdalena to ale se svými spolupracovníky dokázala na výbornou.

Povídání by bylo dlouhé, kdybychom se zmínili o jejích pracovních zařazeních a úspěších v oborech, kde malování obrazů bylo jen snem. Její práce vyžadovala i časté cestování, které brala jako „přívažek“ ke starostem o domácnost a rodinu. Říká, že k tomu, aby vše zvládala jí pomáhal její manžel, který měl, a stále má, pochopení pro její aktivity i uměleckou práci.

Nesmíme zapomenout ani na její úplné začátky, které také lehké nebyly. V Báňských strojírnách šila a opravovala oděvy, naučila se čalounit, uměla si udělat stříhy a šila i potahy do automobilů. S pomocí zručných dělníků ušila i svářečský stan.

Doma si ale stále malovala, navrhovala, skicovala. Tvořila nákresy různých figur a začala ještě více pozorovat přírodu, která se jí později stala tou zásadní předlohou - doslova modelkou pro malířskou práci. Po odchodu do důchodu se začala malování věnovat naplno. Na svých obrazech, především tvořených technikou olejů, se zaměřuje na poetická zákoutí přírody, na louky, rybníky, různé stromy a keře, ale také na starou půvabnou architekturu uliček Prahy a Brna, které je její celoživotní láskou. Maluje ale třeba i uličky Třebíče, Mikulova... Vše je protkáno její pohodovou a láskyplnou povahou ke všemu živému i krásnému co nás obklopuje, a co někdy v denním spěchu ani nezaregistrujeme.

Také nemůžeme opomenout fakt, že v letech 2008-2013 byla členkou výtvarné skupiny „Kvaš“. Skupina zaznamenala mnoho zajímavých aktivit a výtvarných počínů.

Od ledna 2013 se paní Čechová věnuje nejen své výtvarné tvorbě, ale také je vedoucí dvaadvacetičlenné výtvarné skupiny lidí, docházejících do havířovského Centra volnočasových aktivit. Centrum je dobře vybaveno a ti, co se rozhodli pro sebe a svůj volný čas něco dělat zde mají skvělou příležitost. Paní malířka svým „žákům“ věnuje každé páteční odpoledne.

Když jsem se na toto „vyučování“ zašla podívat, nadšeně jsem pozorovala jak se účastníci pokoušejí tu s větším, či menším talentem o kvaš, akvarel, pastel, tuš a možná ještě další techniky. Jsou to vlastně dospělí, někdy i starší lidé, kteří v seberealizaci nacházejí také určité životní naplnění. Jejich příjemná „učitelka“ nešetří vlídným slovem, radami a svým svěřením ochotně předává hodně ze svých léty prověřených znalostí. A to se také vždy nestává.

Malířka s poetickým, spíše biblickým jménem už vícekrát malovala na tuzemských i zahraničních plenérech a zúčastnila se i řady výstav. Bylo to v Havířově, Luhačovicích, Brně a jiných městech naší republiky. Její obrazy zdobí také soukromé sbírky nejen u nás, ale třeba v Polsku, Holandsku, Finsku, Anglii, Rakousku i ve Vatikánu. Jsou k vidění také v Austrálii i Kanadě. Její obrazy dýchají pohodou a při pohledu na ně máte pocit klidu a radosti ze života. Zapomenete, že je kolem nás tolik neštěstí, válek, hrubosti a násilí.

Paní Maří Magdaleně Čechové přejeme, aby ještě dlouho rozdávala tento radostný pocit lidem, kteří se dívají očima i srdcem otevřeným.

Hana Kuchařová

Členové výtvarné skupiny v centru volného času

Komentovaná prohlídka - Moravská Ostrava

Přijedou k vám na prázdniny příbuzní či vnoučata? Víte, že v sezóně jsou pořádány každou sobotu pravidelné komentované procházky? Chcete se dozvědět více o historii Ostravy? O tom, jak se tady žilo před tím, než se Ostrava stala ocelovým srdcem republiky? Při obyčejné procházce Ostravou vám spousta zajímavostí zůstane utajena. Nedožvíte se, že právě míjíte park, který býval morovým hřbitovem, kavárny ve kterých popíjeli Voskovec s Werichem, nebo kde slavil vznik ČSR Oldřich Nový. Minete místo, na kterém kdysi stával kabaret, ve kterém K. Gottwald poznal svou nastávající, nebo že právě procházíte kolem tzv. ostravské sopky. S těmito i mnoha dalšími místy vás seznámí průvodci Ostravského infomačního servisu.

Trasa: Nová radnice - Husův sad - Poštovní ulice - Katedrála Božského Spasitele - Jiráskovo náměstí - Masarykovo náměstí - Kostel sv. Václava - Smetanovo náměstí.

Prohlídky se konají každou sobotu vždy v 15:00 hodin. Délka prohlídky trvá cca 90 minut.

Cena: 80 Kč pro dospělé, 50 Kč pro děti, studenty, seniory.

Minimální počet je 5 účastníků.

Vstupné se platí na Vyhlídkové věži v 6. patře Nové radnice (pobočka OIS)

Vyhlídková věž pro vás v roce 2015 chystá i tyto akce

7. června	Cykloprohlídka Starý Zábřeh
21. června	Obchodní domy
27. června	Ostrava v barvách noci
25. července	Ostrava v barvách noci
29. srpna	Ostrava v barvách noci
12. září	Po schodech na věž

Výstavní síň Sokolská 26, Ostrava

**28. 5. - 24. 7. 2015
PAVEL ŠMÍD (1964)**

Malíř Pavel Šmíd, rodák z ostravského regionu, je absolventem malířské školy Jiřího Sopky na Akademii výtvarných umění v Praze (1997).

Pro jeho tvorbu je charakteristický sociální criticismus s ironickým nadhledem. Používá většinou fotografických předloh, které souvisejí s naší minulostí, zajímá jej manipulace s člověkem a jeho světem ve jménu ideologií, kdy soukolí dějin dokáže člověka tzv. semlít.

**20. 8. - 2. 10. 2015
DOROTA SADOVSKÁ (1973)**

Malířka a fotografka Dorota Sadovská patří již dvě dekady k výrazným postavám slovenského výtvarného umění.

Absolvovala Vysokou školu výtvarného umění v Bratislavě u profesora Rudolfa Sikory a následně École Nationale des Beaux Arts ve francouzském Dijonu. Její tvorba, soustřeďující se na fenomén lidské tělesnosti (např. v sériích světců a andělů), vyzývá vnímatele ke kontemplaci (rozjímání, přemýšlení, uvažování).

**8. 10. - 20. 11. 2015
JAN ŠERÝCH (1972)**

Konceptuální umělec střední generace Jan Šerých absolvoval pražskou AVU v roce 1999. V letech 1996 - 2002 byl spolu s Josefem Bolfem, Jánem Mančuškou a Tomášem Vaňkem členem skupiny Bezhlavý jezdec.

Volně se pohybuje mezi malbou a videoinstalací, přičemž je pro něj typická redukováná, až odosobněná strohá estetika. Jeho práce reagují na nepřetržitý a intenzivní proud různorodých informací a na neschopnost je dešifrovat, třídít a skladovat.

OTEVŘENO:

Pondělí - Pátek: 8.00 - 17.00 hod.

Vstupné:

dospělí - 20 Kč

děti, studenti, důchodci - 10 Kč

Galerie výtvarného umění

Poděbradova 1291/12, Ostrava 1

13. května oslavila Galerie výtvarného umění v Ostravě již 89. výročí otevření. Galerie výtvarného umění v Ostravě byla založena v roce 1952 jako krajská galerie, která navázala na tradice „Spolku pro vystavění a udržování výstavního pavilonu v Moravské Ostravě“.

Od roku 1984 pořádá galerie výstavy v Domě umění. Budova Domu umění z roku 1926 dnes patří mezi skvosty ostravské moderní architektury. Historie Domu umění v Ostravě se datuje od roku 1922, kdy přípravný výbor pod vedením profesora českého gymnázia v Ostravě Rudolfa Tlapáka položil základy pro soustavnou prezentaci výtvarného umění a postupné utváření systematické umělecké sbírky v Moravské Ostravě. V roce 1924 byla započata výstavba a dne 13. května 1926 byla budova puristického vzhledu s akcentujícími velkými plochami cihlových stěn slavnostně otevřena.

Kotěrovi žáci - architekti Fiala a Wallenfels - tak dali vzniknout jednomu z prvních moderních výstavních pavilonů v republice. Objekt ve funkcionalistickém slohu byl veřejnosti zpřístupněn zahájením výstavy ze soukromých sbírek ostravských sběratelů. Současně byla otevřena Jurečkova galerie - stálá výstava odkazu jednoho ze zakladatelů "Spolku pro vystavění a udržování výstavního pavilonu v Moravské Ostravě" a mecenáše, stavitele Františka Jurečka. Jeho dar 113 (většinou grafických) děl českého umění 19. století lze považovat za základ uměleckých sbírek dnešní Galerie výtvarného umění v Ostravě, která byla založena v roce 1952 jako Krajská galerie v Ostravě. V současné době galerie disponuje více než 20 000 kusů exponátů.

Dům umění má otevřeno denně - kromě pondělí - od 10 do 18 hodin.

Historický kalendář Ostravska

Duben - červen

1. dubna 1715 byl podle pověstí zabit v hospodě "Na husinci" ve Sviadnově u Místku slezský zbojník Ondráš z Janovic. Pocházel z početné rodiny janovického fojta (narodil se v roce 1680), tedy nikoliv z nejhudších poměrů. Podle lidových vyprávění Ondráš studoval u příborských piaristů, pro stálé poklesky byl však ze školy vyloučen a pak se dopustil zabití nějakého dragouna, které jej přivedlo mezi zbojníky. K Ondrášově družině patřil i Jura Jurášek, jež byl příčinou jeho předčasné smrti. V lidové slovesnosti jej Jurášek zabil ze ziskuchtivosti pro odměnu 100 zlatých, uvádí se také jeho chorobná touha po vůdcovství. V lidovém podání jako příčina Ondrášovy smrti nechybí ani spor o krásnou dívku. Tělo zabitého zbojníka bylo prý rozčtvrceno a jeho části přibity na stromy pod frýdeckým zámekem. Z těchto stromů si lidé udělali úly. Z nich každého jara vyrážely zelené ratolesti na znamení Ondrášovy nevinny.

2. dubna 1945 K. H. Frank vyhlásil území Moravské Ostravy a politického okresu Frýdek za bojovou oblast. Znamenalo to mimo jiné uskutečnění plánu ARLZ, tj. plánu "spálené země". Okamžitě mělo být přikročeno k realizaci etapy R - vyklizení, spočívající v odvozu veškerého použitelného výrobního materiálu a hodnot. To naráželo na nepřekonatelné dopravní potíže, neboť v dubnu se již začala hroutit železniční doprava. Tak se nacistům z etapy R podařilo na Ostravsku uskutečnit jen minimum. Daleko "úspěšnější" byli při realizaci etapy Z - zničení, spočívající v úplné destrukci zařízení, strojů, přístrojů, celých objektů a dopravních zařízení. Exploze destruovaly část zařízení Vítkovického horního a hutního těžářstva, chemických závodů Julius Rütgers v Zábřehu, elektrárny v Třebovicích aj.

Vyhořelá stará kovárna a umývárna železničních dílen na železničním nádraží v Ostravě-Prívově, v pozadí vyhořelá nová vozovna; objekty byly zničeny destrukčními oddíly německé armády před příchodem osvobodujících vojsk.

Na hlavním nádraží v Prívově byla zničena většina budov a všechny lokomotivy. Poškozena byla budova rozhlasu i ředitelství Společnosti moravských místních drah. Kromě Říšského mostu (dnes Most Miloše Sýkory) a železničního mostu za Žofínskou hutí, byly všechny přejezdy přes Odru a Ostravici odstřeleny. Odvečena byla většina nákladních a osobních aut a veškeré zásoby benzínu. Ještě 1. května, tedy již v době kapitulace německých jednotek v Moravské Ostravě, urgoval telefonicky německý státní ministr pro Čechy a Moravu Karl Hermann Frank zničení celého města.

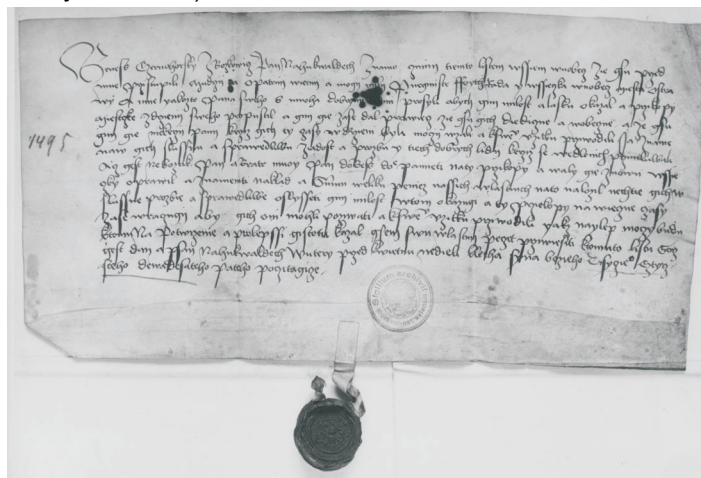
3. dubna 1915 bylo na Ostravsku zřízeno 26 vojenských lazaretů, ve kterých bylo možno umístit 2583 vojenských osob. Byly to lazarety v Moravské Ostravě, Slezské Ostravě, Přívoze, Mariánských Horách, Hrabůvce a Zábřehu.

4. dubna 1950 v Ostravě zemřel lékař, průkopník boje proti tuberkulóze na Ostravsku MUDr. Bohumil Malý (narodil se 29. září 1873 v Konici).

Na Ostravsko, kde v důsledku špatných sociálních a hygienických poměrů byla tuberkulóza nejrozšířenější sociální nemocí, přišel v roce 1921 jako odborný lékař pro nemoci plicní. Založil protituberkulózní dispenzář v Moravské Ostravě na Fifejdách a četné místní odbory Masarykovy ligy proti tuberkulóze nejen na Ostravsku, ale také na Opavsku a v samotné Opavě. V roce 1923 zahájil za pomoci několika sociálních pracovníků nesnadnou a velkou akci prohlídek bytů, zejména v dělnických a hornických koloniích. Vznikl tak podrobný a rozsáhlý zdravotně-sociální bytový katastr Ostravy s vyznačením závadných domů a osob trpících tuberkulózou. Na jeho podnět byly zřízeny dětské prázdninové zotavovny v Horní Čeladné, Kunčicích pod Ondřejníkem, Rožnově pod Radhoštěm, Jablunkově aj. Díky neúnavnému úsilí primáře Malého vznikl a rozvíjel se spolek Solárium pro ozařování dětí z nehygienických bytů umělým horským sluncem. O svých poznatcích MUDr. Malý též publikoval v odborném tisku a přednášel na vědeckých sjezdech a konferencích.

7. dubna 1495 je datována listina, kterou Beneš Černohorský z Boskovic, zástavní pán Ostravy a Hukvald, vrací městu do trvalého vlastnictví městské hradby, příkopy a valy, i když jeho bratr Dobeš na jejich opravu vynaložil "znamení náklad a sumu velkých peněz našich vlastních". Opravy byly provedeny v roce 1437 za česko-uherské války. Představitelům města šlo především o příkopy, které mohly být rozděleny mezi měšťany k jejich hospodářskému užítku, zejména sklizni sena. Zdá se, že příkopy a jejich svahy nebyly zrovna malé, což můžeme přibližně odhadnout z nápadného pásu zeleně, který obklopoval těsně po likvidaci hradeb (koncem první třetiny 19. století) téměř celé město.

Česky psaná listina Beneše Černohorského z Boskovic a na Hukvaldech ze 7. dubna 1495

1. května 1915 Duch času přinesl bilanci devíti měsíců světové války na Ostravsku. Doma zůstala jen hrstka mužů, horníci, hutníci a nevojáci. Havíři si museli zvyknout na vojenskou disciplínu, sebemenší přestupek v práci se trestal vojenským soudem. Ve Vítkovických železárnách se pracovalo s takovou intenzitou jako nikdy. Vzrostlo množství úrazů a neštěstí. Dělník si sice vydělal místo 4 korun denně o 2 koruny více, ale mouka, chleba, tuky, maso, brambory a mléko stouply na ceně až o 300%.

23. května 1915 o svatodušních svátcích byl na přivozském náměstí odhalen dřevěný obelisk na památku válečných událostí 1914-1915. Obelisk byl pobit hřeby, které se prodávaly po 20 haléřích a po koruně. Výtěžek byl použit na podporu vdov a sirotků po padlých.

5. června 1945 ostravské deníky přinesly zprávy o údajné vzpouře Němců v internačním táboře Hanke v Moravské Ostravě, jež si vyžádala smrt 72 internovaných. Ve skutečnosti došlo 4. června k zinscenované revoltě, při které správce tábora zastřelil 21 osob. Větší počet obětí byl uveden proto, aby se zamaskovaly dříve provedené popravy. Táboroví mocipáni, přesvědčení o své naprosté nedotknutelnosti, v sérii poprav pokračovali. Vraždicímu běsnění padlo během pouhých čtyř dnů za obětí celkem 80 dalších vězňů. Teprve 13. června bylo vedení tábora odvoláno a táborovou ostrahu převzaly od revolučních výpomocných stráží řádné jednotky SNB. Za tehdejší situace v poválečné Evropě sotva šlo zabránit spontánním projevům msty za válečná příkoří, jež však většinou nepostihovala skutečné viníky a na nichž si občas vybíjeli své sadistické a deviantní sklony taková individua jako v případě ostravského tábora Hanke. Ke krvavým excesům docházelo na všech územích osvobozených od německých okupantů, ať již se jednalo o Polsko, Itálii nebo Francii.

PhDr. Antonín Barcuch

Víte jaké jsou "Významné Světové dny"?

Připomeňme si je...

5. června - Den rozvoje a vzdělávání dospělých

Vzdělání je důležité v každém věku, dnes jsou možnosti jaké dříve nebyly, zlepšování kvalifikace nebo doplnění studia. Existují i university třetího věku.

14. června - Světový den dárců krve

Vyhlášen byl Světovou zdravotnickou organizací v roce 2003. Dárcovství krve je často jedinou možností, která rozhodne o záchraně člověka. Cílem kampaně je zvýšit povědomí o potřebě bezpečných krevních derivátů a platí jako poděkování všem dárcům krve.

16. června - Evropský den židovské kultury

Evropský den židovské kultury připomíná historii židovské kultury. Tento den je spojen s mnoha akcemi, v ČR bývá otevřeno mnoho synagog, doprovodné akce jsou na hřbitovech a dalších židovských památkách.

6. července - Světový den polibku

Polibek je vlastně pozdrav, při kterém se dotkneme rty pevně přitisknutými k sobě a poté je zase oddálíme. Polibkem dáváme také najevo svou náklonnost, přátelství, lásku a city.

13. srpna - Den leváků

Den je věnovaný připomenutí leváků v převážně pravostranně orientovaném světě. Připomíná se od roku 1992, kdy The Left-Hander's Club v Británii poprvé vyhlásil den leváků. Konají se akce upozorňující na výhody a nevýhody leváctví. Mezi takové akce patří např. sportovní zápasy leváků proti pravákům, levácké pití čaje a další akce, kde jsou praváci nuceni dělat každodenní činnosti leváckými nástroji.

Rok 2015 je rokem národních oslav k 600. výročí upálení Mistra Jana Husa

600. výročí M. J. Husa si nebudeme připomínat jen 6. 7. jako každý rok, ale po celý tento rok, a to mnoha místech a nejrůznějšími způsoby. Nebudou ho připomínat jen v Církvi československé husitské, jak bývá též zvykem, ale tento rok se zapojí téměř všechny církve, média, ale i nejrůznější instituce - muzea, knihovny, obce, města, kraje, stát i občanské spolky. Vznikají nové výstavy, vychází nové publikace, uskuteční se několik konferencí, proběhne řada koncertů, budou zveřejněna

nová díla - hudební i výtvarná. Mistr Jan Hus rezonuje v mnohých srdcích, a to nejen v naší zemi, ale i v zahraničí. Je světově proslulým českým teologem, kazatelem a středověkým církevním reformátorem, jehož učení dalo vzniknout husitskému hnutí a stálo na počátku reformy tehdejší církve.

V roce 1999 jej tehdejší papež Jan Pavel II. uznal významným církevním reformátorem. Výročí dne, kdy byl za své názory a svou víru upálen, 6. červenec, je dnes státním svátkem. Dodnes je považován za jednoho z největších a nejvýznamnějších Čechů historie - v roce 2005 se Mistr Jan Hus umístil na sedmém místě v anketě Největší Čech.

Datum narození Jana Husa není přesně známo. Historikové se o datum narození přou, v různých publikacích se uvádí různá data z období let 1369 - 1371. Místo známé je:

narodil se v Husinci u Prachatic v nepříteli majetné rodině. Hus se sám o sobě zmiňuje k roku 1414 v „Knížkách proti knězi kuchmistrovi“, že mu ještě není padesát let...

Husův otec se nejspíše jmenoval Michal, o matce víme od samotného Husa, že „matka má mě učila říkati: Amen, tak bůh daj.“ Z prosby Husovy před smrtí, aby mistr Martin dal syny jeho bratra na řemeslo, můžeme usuzovat, že Hus měl nejméně jednoho bratra, který měl alespoň dva syny.

Ve dvaceti letech přišel jako chudý mládenec do Prahy. Na studiích sice podle specializovaných historiků nepatřil k nejnadanějším žákům, nicméně jeho houževnatost byla hodna ocenění. Roku 1393 se stal bakalářem. Hus se nespokojil s tímto výsledkem, zůstal členem univerzity a směřoval k vyšším stupňům akademických hodností. O dva roky později se stal mistrem svobodných umění (ekvivalent k titulu doktor práv nebo medicíny) a tři roky poté (1398) profesorem. V hlavním městě království se nazýval nejprve „Janem z Husince“ a teprve později psal své jméno ve tvaru „Jan Hus“.

Vybrala Janina Svobodová

Dvoustránka Krajské rady seniorů

Ve dnech 1. - 17. května 2015 se v Ostravě a Praze uskutečnilo Mistrovství světa 2015 IIHF v ledním hokeji.

BYLI JSME U TOHO

Na první pohled by se mohlo zdát, že senioři „u toho byli“ v hledišti, u televizních nebo rozhlasových přijímačů, případně u monitorů svých počítačů.

Omyl! Senioři „u toho byli“ i v srdci dění. Jelikož do uzávěrky vydání SeniorTipu ještě nemáme údaje z Prahy, předáváme vám informace z ostravské ČEZ ARÉNY.

Ten, kdo nikdy neměl možnost absolvovat akci jakou je mistrovství světa nebo Evropy v atletice, volejbale či v hokeji si nemůže ani představit, co vše za vrcholovou sportovní událostí stojí. Mnohaměsíční přípravy, které vyvrcholily zhruba čtyři měsíce před samotným turnajem, zahrnovaly oblasti zabezpečení hráčů, jejich doprovodů, rozhodčích, činovníků z IIHF a dalších oficiálních hostů, diváky, novináře a další skupiny přímých účastníků mistrovství nevyjímaje. Záležitosti ubytování, stravování, dopravy, lékařské péče, požární bezpečnosti, zásobování, obchodních vztahů, bezpečnosti účastníků a celou řadu dalších činností měly na starosti jednotlivé odborné sekce ostravského organizačního výboru.

Ostravský organizační výbor Mistrovství světa v ledním hokeji. Autor snímku: Petr Kotala

Z vyjádření drtivé většiny přímých účastníků šampionátu jasně vyplývá, že vrcholová sportovní akce roku v ČR byla úspěšná. Nejedná se pouze o vytvoření nového rekordu v počtu návštěvníků, ale i o celkové zabezpečení průběhu mistrovství. Třešinkou na dortu je pak sportovní úspěch našich reprezentantů, i když poslední dva zápasy jim nevyšly podle jejich i našich představ a nakonec pro ně zbyla jen ta „bramborová“ medaile.

Aktivní členové ostravského organizačního výboru byli oceněni certifikátem prezidenta IIHF Rene Fasla.

Autor snímku: Kamil Friebe

Vedením některých odborných sekcí a skupin byli pověřeni zástupci nejzkušenější generace, mezi nimi i senioři z občanského sdružení SENIORS - Jiří Pšcolka a Milan Fabián, kteří byli IIHF odpovědní za celkovou bezpečnost ostravské části mistrovství. Senioři však nepůsobili pouze v řídicím orgánu. Další desítky seniorů se uplatnili jako členové ochranné služby, prodavači, uklízečky, barmani, řidiči, informátoři a v řadě dalších výkonných profesích.

Některé z nich představujeme:

Jelikož šampionát byl „soukromou akcí“, hlavní tíha bezpečnostních opatření ležela na soukromé bezpečnostní agentuře 5PG. Její členové, mezi nimi více než třetinu tvořili senioři, nejen dbali o bezpečnost, ale divákům též uměli poradit - v tomto případě, kam si sednout.

Autor snímku: Petr Kotala

Nezbytnou součástí organizačního systému mistrovství byla několika set členná skupina dobrovolníků, kteří, bez nároku na odměnu, každodenně vykonávali svou činnost na různých úsecích zabezpečení bezproblémového chodu šampionátu. Absolutní převahu v dobrovolnických řadách tvořili studenti, ale nechyběli ani zaměstnanci strojírenských a jiných firem, prodavačky a další zaměstnanecké profese, kteří si pro čtrnáctidenní působení v organizačním kolektivu vybrali část své řádné dovolené. V řadách dobrovolníků taktéž působili senioři, u kterých byla ceněna jejich jazyková vybavenost a životní zkušenosti.

Že se mnohdy nejednalo o procházku růžovou zahradou může svědčit fakt, že během posledních dnů příprav šampionátu mnozí organizátoři stihli „shodit“ i 7 kg ze své váhy. Autor snímku: Petr Kotala

Moravskoslezského kraje

Zajímavá výstava v Mokřích Lazcích

V dubnu členky Senior Klubu Mokré Lazce v Obecním domě uspořádaly jedinečnou výstavu „**kuchyně a domácnost našich babiček a prababiček**“.

Prostřednictvím dobových exponátů se pokusily ukázat, jak vypadala kuchyně a vlastně celá domácnost našich předků. Akce byla určena pro všechny věkové kategorie. Na výstavu se přišlo podívat více než dvě stě dvacet občanů. Mezi návštěvníky výstavy byly i děti z mateřské školy a základní školy z Mokřích Lazců. Ti se mohli pokochat nejrůznějšími dobovými dózami, hmoždíři, formami na těsto, různými typy žehliček, servírovacím porcelánem a přibory. Ke shlédnutí rovněž bylo dobové oblečení žen a jiné zajímavosti. Ozdobou výstavy byl sto padesát let starý dětský kočár a historický obraz zobrazující pana Ježíše na kříži. Ten měl v sobě mechanismus, díky němuž hrál. Velkou pozornost poutala historická psací souprava. Členky klubu připravily malé pohoštění v podobě vlastnoručně upečených koláčů podle receptu našich babiček. Výstava sklídila úspěch u místních i občanů z okolních vesnic. Kladný ohlas pořadatele povzbudil a motivoval do uspořádání dalších nejenom kulturních akcí.

Jiřina Bartusková
Senior Klub Mokré Lazce

Haviřovští senioři se umějí dobře bavit

Na podzim roku 2011 přišli předsedové haviřovských klubů seniorů s myšlenkou uspořádání vlastního plesu. Realizace této myšlenky se uskutečnila dne 23. 2. 2012, kdy se konal historický první „Ples klubů seniorů“ města Haviřova. Protože se první ples vydařil, bylo přáním všech účastníků, aby se z této akce stala tradice.

Skutečně se tak stalo a v letošním roce se konal ve společenském sále Sportovního areálu TJ Depos Horní Suchá už v pořadí čtvrtý. K tanci hrála hudební skupina Tango. Taneční parket byl obrovský a tak se zde odvíjely pravé taneční kreace. Když k tomu přidáme vynikající a chutnou domácí kuchyni, zákusky a bohatý nápojový sortiment vychází z toho všeobecná spokojenost účastníků plesu. Bohatá byla také tombola do které přispěly jednotlivé kluby seniorů i řada sponzorů.

Na přípravě plesu a zajišťování všech služeb na plesu se podílely také jednotlivé kluby seniorů. Poděkování patří p. Bc. Pospíšilové a p. Lepíkové ze sociálního odboru Magistrátu města Haviřova, ale také vedení města za soustavnou péči a pozornost, kterou seniorům věnují. V neposlední řadě pak poděkování za finanční prostředky určené Klubům seniorů města Haviřova.

Ing. Uher Vilém, předseda Klubu učitelů seniorů

Rada seniorů MSK

Moravskoslezský kraj

Beseda s policií

Policisté v rámci prevence pořádají besedy se seniory, kde problematiku kriminality páchané na seniorech rozebírají. I naše MOSDČR pozvala zástupce Městské policie Ostrava, aby pro naše členy uskutečnila v prostorách Domu dětí a mládeže v Ostravě Porubě besedu na téma "Podvodníci mezi námi, aneb nenechte se napálit".

Dozvěděli jsme se, za jakých podmínek se provádějí předváděcí akce, jak se bránit podomním prodejcům, jaké náležitosti musí mít veřejná sbírka a co na nás čeká na levných zájezdech do zahraničí, kde jsou předváděcí akce. Přednášející nás upozornila na nebezpečí při nákupu na internetu, na dodržování zásady neodpovídat neznámým adresátům. Zkrátka, na důvěřivé seniory číhá nebezpečí všude, a proto je nutné NEBÝT DŮVĚŘIVÝ, NAUČIT SE ŘÍKAT NE, ODMÍTAT, ODMÍTAT, ODMÍTAT. V případě podezření na falešné sbírky, podomní prodejce a jiné nekalé činnosti volat ihned na telefonní číslo 156.

Na závěr jsme si udělali krátký test, jak jsme všímaví a všichni si odnesli malé dárečky - peněženky na krk, klíčenky na kolečka do nákupního vozíku, magnetické nálepky na ledničku s důležitými čísly, které bychom měli mít neustále na očích, nebo osobní alarm proti zlodějům. Pro všechny byl k dispozici i reklamní materiál. Beseda byla pro všechny přínosná a všichni odcházeli spokojeně domů s užitečnými radami.

Daniela Prošková
Městská organizace SD ČR Ostrava

NEPŘEHLÉDNĚTE !

V době distribuce červnového vydání SeniorTipu se uskutečnily celokrajské Sportovní hry seniorů. Informace o jejich průběhu můžete bezprostředně získat na webových stránkách krajské rady seniorů: www.ms-seniors.cz. Na stránkách SeniorTipu budeme o akci informovat v zářijovém čísle.

Jak jsme již informovali v březnovém vydání, ve druhé polovině roku Krajská rada seniorů MSK uspořádá řadu setkání, kulturních a poznávacích akcí.

Zájemci o účast na celokrajském setkání seniorů u příležitosti oslav Mezinárodního dne seniorů (1. 10.) mohou svůj zájem projevit nejlépe přihláškou, kterou zašlou elektronicky do E-mailové schránky: krajska.rada@ms-seniors.cz, případně na níže uvedenou adresu (do levého dolního rohu obálky neopomeňte uvést „M D S“).

Bližší informace k akcím naleznete na webových stránkách krajské rady seniorů: www.ms-seniors.cz

KRAJSKÁ RADA SENIORŮ MSK

www.ms-seniors.cz

Sídlo: U Tiskárny 1, 702 00 Ostrava

tel: 721 515 012

E-mail: kr-rscr.msk@klikni.cz

Tvář z titulní stránky ženského časopisu

15. října 1959 se na titulní stránce ženského časopisu *Vlasta* objevila fotka mladé dívky v rozhlasovém studiu. „Byl z toho tenkrát velký průšvih,“ usmívá se někdejší televizní elévka. „Tak už to ale v životě chodí, že kromě časů slunných přicházejí i chvíle spíše zamračené.“

Dívka a mikrofon

„Noticka uvádí, že na fotu je Eva Kunertová, z čehož vyplývá, že jsem tehdy ještě nosila tatínkovo jméno. Už skoro pět let jsem hlásila v rozhlase a tři roky jsem se každý večer objevovala v televizi. Byla jsem zvyklá, že mě lidé na ulici poznávali, takže mi nepřišlo divné, když mi fotoreportér Švorčík nabídl, že se mnou udělá pár snímků. Nenapadlo mě zeptat se na to potřebuje. Když

pak ve *Vlastě* fotka vyšla (jako připomínka 30. výročí ostravského rozhlasu), překvapila mě reakce nadřízených. Rozčilovali se co je to za mýšlenky, že jsem o svolení k fotografování nepožádala stranický výbor. Asi jim vadilo, že se mladá holka dostala na titulní stránku místo nich.“

Setkávání s lidmi

Jaké lidi potkávala v šedesátých letech před kamerami a mikrofonem legenda ostravského rozhlasu a televize? „Byly jich stovky a jmenovat všechny je nemožné. Někteří zmizeli z paměti krátce po natáčení, na řadu osobností však nelze zapomenout. Byli mezi nimi lidé vzdělaní, i docela prostí.“

Mnohé z nich už bohužel nikdy nepotkám, například spisovatele Jaromíra Tomečka, učitelku Jaškovou, hajného Švehelku, lékaře Jaroslava Šimíčka, mistry pěvce Beno Blachutu a Václava Bednáře, malíře Mirko Hanáka, fotografa Slávu Štochla, malíře Jaromíra Podešvu a jeho ženu spisovatelku Marii Podešvovou.“

Z vesnice do rádia

Kořeny Evina zájmu o kulturu spočívají v dětství. „Rodiče byli pilnými čtenáři. Máma hrávala ochotnické divadlo, třeba Kostelníčku v Její pastorkyni. Táta zase dělal nápořku.“

Spíš ale mámu doprovázel ze zkoušek, aby se nevracela bez ochrany. Když se maminka učila role, přihrávala jsem jí, to mě moc bavilo.“

Eva studovala obchodní akademii. „Tehdy jsem dělala i lehkou atletiku. S dnešními výkony se jistě nemohu srovnávat, ale královnu sportů jsem milovala nade všechno.“ Eva měla o rok staršího kamaráda, s nímž se znala ze závodů. Pavel Pácl začal po maturitě spolupracovat s ostravským rozhlasem a jednou při tréninku jí navrhl, aby to zkusila také. Přihlásila se do konkursu, obstála na výbornou, a k mikrofonu ji začali zvat ještě předtím, než dostala do rukou maturitní vysvědčení. V listopadu 1952 nastoupila do rádia natrvalo.

Učednická léta

Mladá hlasatelka se v rozhlase i televizi setkala se zkušenými učiteli, například s hercem Luborem Tokošem, výborným spikrem a skvělým člověkem. Z jeho úst také Eva uslyšela jednu z nejmoudřejších rad, jaké se jí v profesi dostalo: že je totiž nesmírně důležité zachovávat před rozhlasovým mikrofonem pokoru. „Na Lubora jsem si v životě mockrát vzpomněla. Nikdy bychom si neměli myslet, že se už nemusíme učit.“

Práce měla nad hlavu. „Byla jsem mladá a zdálo se mi, že až jsem se právě provdala a měla dvě děti, snadno zvládnou rozhlas i televizi. Možná jsem rodinu a práci stihla jen díky tomu, že jsem řadu pořadů natáčela pod vedením mého manžela, televizního režiséra Františka Mudry.“

Srpen

O prázdninách roku 1968 dostala Eva s Františkem nabídku natočit pro pražskou televizi publicistický film. „20. srpna večer skončilo filmování a my jsme se vydali na večeri. Příštího rána jsme chtěli z Prahy odjet do Dolní Čermné, kde nás na chalupě čekali rodiče a obě naše děti. Těšili jsme se, že tam strávíme klidnou dovolenou.“ Z odpočinku ale nic nebylo.

„Už jsme spali, když zazvonil telefon. František zvedl sluchátko, chvíli poslouchal a pak telefon položil. Zeptala jsem se, kdo tak pozdě volá? Na to František odpověděl: To nic, blbý vtip, do Prahy prý vjely ruské tanky. Protože jsem zkušený rozhlasák, otočila jsem knoflíkem hotelového přijímače. A už to jelo. Jako ve snu slyším vzrušený hlas komentátora oznamující, že bez vědomí parlamentu a vlády Československé republiky vstoupila na naše území vojska Varšavské smlouvy.“

Sedm nezapomenutelných dní

Když se Eva urychleně s Františkem vrátila do Ostravy, byli už na místě všichni kolegové. Redaktoři vybíhali do ulic, shromažďovali informace, sbírali zprávy a natáčeli reportáže. Hlasy reportérů zněly éterem, aby uklidňovaly veřejnost. Technici propojovali vysílače. Spontánně vznikla štafeta, v níž se místo kolíku předával mikrofon. Začala Praha, přidala se brněnská stanice, pokračovala Ostrava, Olomouc, šifrou se přihlásilo i „slovenské mesto obilia“.

Kdyby tehdy někdo chtěl sestavit žebříček nejváženějších povolání, určitě by jedno z předních míst patřilo rozhlasákům. Rádio totiž spojovalo národ a dodávalo lidem naději a sílu. Vysílalo se samozřejmě živě. Naléhavé výzvy ke klidu však nebyly později stranickými komisemi považovány za službu veřejnosti, nýbrž za hrubé porušení pracovních povinností. A hlavně za politickou chybu. Třicet osm ze čtyřicetidevítí programových pracovníků ostravského rozhlasu bylo bez pardonu vyhozeno z práce. Směli nastoupit pouze do dělnických profesí. Někteří emigrovali,

ROZHOVOR

jeden z kolegů si dobrovolně vzal život. Eva však nikdy nezapomene na jiné ocenění, kterým ji obdařilo sedm dramatických srpnových dnů. „V největším zmatku mě zavolali do vrátnice. Stál tam major československé armády, předal mi jakousi krabičku, mlčky mne objal a zmizel. Když jsem pak etuji ve studiu otevřela, našla jsem uvnitř válečná vyznamenání a dopis onoho vojáka, že ty metály patří hlasatelům za statečnost a odvahu projevenou při obraně svobody našich národů.“

Eva byla spolu s řadou kolegů pozvána k normalizačním prověrkám. Odmítla podepsat výpověď. Během jednání byla obviněna, že pobuřovala vojenské posádky, že má fašistické sklony, a že prý tahle nepravost má nepochybně kořeny v dobách protektorátu. Komise si jaksi neuvědomila, že Evě bylo za války sotva deset let.

„Povolání, které jsem neskonale milovala, jsem musela opustit 31. března 1972, když už tři roky předtím jsem nesměla usednout k mikrofonu a pracovala jsem v rozhlase jako písáčka. Nakonec mě vyhodili a čtyři roky jsem marně hledala zaměstnání. Na dlouhá léta zmizela z mého okolí většina skvělých kolegů. Pouze s jediným z nich, s celoživotním kamarádem, hlasatelem Ivanem Šedivým, jsem měla možnost vstoupit v prosinci 1989 opět do éteru a oslovit ostravské rozhlasové publikum. Přiznávám, že mi při tom tekly slzy.“

Čas dozrání

Bývalá hlasatelka přežila normalizaci v kanceláři podnikového ředitelství Severomoravských mlékáren v Martinově. „Dnes mi nepřípadne, že jsem jako sekretářka pracovala vlastně stejně dlouho, jako reportérka s mikrofonem - patnáct let. Měla jsem k tomu ostatně kvalifikaci - absolvovala jsem přece obchodní akademii. I v mlékárně jsem poznala řadu kvalitních lidí. Mnozí z mých kolegů zabývajících se zdánlivě nudnou výrobou jogurtů a sýrů měli docela blízko ke kumštu. Dodnes mám mezi nimi dobré přátele.“

Eva Mudrová při vysílání oblíbeného pořadu Apetýt

Po listopadu 1989 uváděla Eva s Ivanem Šedivým víkendový pořad písniček na přání a donedávna i pravidelnou hodinovou relaci, která v éteru ČR Ostrava vydržela skoro čtvrt století - oblíbený Apetýt. Poslední živé vysílání tohoto pořadu Eva absolvovala před Vánocemi 2014, neuvěřitelných 62 let po prvním vystoupení u mikrofonu. „Kruh se uzavírá,“ míní paní Eva. „Do skutečného důchodu odcházím nakonec přece jen z milovaného rozhlasu.“ A to je všechno. Fotky na titulních stránkách dnes patří jiným hvězdám. Pokora zůstává. „A také přátelé - i když mnozí už jen ve vzpomínkách,“ dodává legenda ostravského mikrofonu.

Milan Švihálek, publicista

STŘÍPKY

Nové knihy:

Hugo Příbyl: Lidské potřeby ve stáří

Dožít se vysokého stáří přestalo být výsadou hrstky šťastných, dnes osmdesátiletí, devadesátiletí lidé nejsou žádnou raritou. Věková struktura populace se výrazně změní, lze očekávat rychlé a výrazné stárnutí obyvatelstva České republiky. Zastoupení občanů nad 65 let se zhruba zdvojnásobí z dnešní šestiny na třetinu. Kvalita života seniorů je ovlivňována mnoha faktory. Jedním z nich je také míra naplňování potřeb seniorů.

Kniha je určena všem, kteří se zajímají o problematiku stáří a stárnutí, zejména těm, kteří jsou v přímém, každodenním kontaktu se seniory. Autorovým záměrem bylo ve zjednodušené formě (právě s ohledem na čtenáře - nelékaře) shrnout základní teoretické poznatky, a jak název prozrazuje, zaměřit se přitom na potřeby seniorů. Cílem bylo poukázat na rozdíl ve vnímání potřeb starších a mladších seniorů, k čemuž autorovi pomohl osobní průzkum a jeho dlouholeté zkušenosti v praktické geriatrii.

Knižní sovy zahnízdyly na vlakové zastávce

Ve Frenštátě p. R. se objevila už druhá miniknihovna v podobě sovi budky. Hnědá budka vyzdobená malovanými obrázky stojí od dubna přímo u nástupiště nově vybudované vlakové zastávky ve středu města. Díky miniknihovně si tak mohou lidé zpříjemnit cestování vlakem. Knihy v sově budce jsou k zapůjčení zdarma.

První sovi budka, kterou instalovali pracovníci knihovny v centru města už v roce 2013, se stala hitem. Pro druhou byla vybrána lokalita zajímavá už proto, že je umístěna v blízkosti vlakové zastávky - Frenštát pod Radhoštěm město. Právě nová vlaková zastávka dala možnost zapojit miniknihovnu do projektu Městské knihovny Mikulov a ČD - Kniha do vlaku. Stejně jako ta první, dostala i nová miniknihovna název "Sovi budka". Název přišel spontánně a nazvali ji tak místní obyvatelé. Obě miniknihovny jsou přístupné 24 hodin denně. Knihy si může půjčit libovolný čtenář, ale je zapotřebí je opět vrátit. Kdy? Doba vrácení je individuální. Jednoduše, až knihu přečtete.

Co říkáte? Příklad hodný následování. Mnozí z nás máme doma knihy, které bychom rádi dali k dispozici.

(hol)

Mezigenerační vztahy jsou v současnosti vnímány jako nepříteli harmonické. Od sociologů a psychologů slyšíme o vzájemném nepochopení a zejména o neschopnosti vcítit se do potřeb a problémů druhých. O tom, jaké vztahy panují mezi prarodiči, rodiči a vnoučaty v jednotlivých rodinách rozhoduje celková atmosféra i historie těchto rodin.

Vztahy mohou být ovlivněny věkem, životními zkušenostmi rodičů, dětí, vnoučat - jejich odlišnou rolí v rodině, kulturními vzory a stereotypy. Stejně tak je ale vztah závislý na osobních vlastnostech a přístupech lidí. Jsou dány mnoha faktory, které stojí za pozornost. Jejich pozitivní vývoj ovlivňuje výchovu a formování osobních vlastností a znalostí nejmladší generace.

V rámci ročníků ankety Senior roku vyhlásilo město Ostrava také literární soutěž pro žáky 5.-9. ročníků Základních škol - např.

na téma „Jak vnímám svou babičku, svého dědečka?“ Do soutěže bylo zasláno množství slohových prací, z nichž vám některé v tomto vzpomínání přibližujeme.

Babiččiny válečné příběhy

Moje babička je milá, zajímavá, stará, moudrá a umí velice dobře vyprávět příběhy. Vyprávěla mi jich už snad stovky... Jednoho dne jsem jako obvykle šel po škole k babičce na její úžasný oběd. Babička je totiž taky nejlepší kuchařka na světě. Odpoledne jsem byl na zahradě a četl jsem si Odkaz Dračích jezdců, 3. díl. Když se začalo stmívat, přišel jsem do kuchyně, že si dám večeři a pak půjdu spát.

Mám rád večeře u babičky, protože to není jen tak obyčejné naházení jídla do sebe jako doma, ale babička má pro mě vždy nějaký zábavný příběh. Ale dneska nic. Seděla zadumaně nad křížovkou. A tak jsem se babičky zeptal, jestli pro mě dneska žádný příběh k večeři nemá. Babička zvedla oči od křížovky a sundala si brýle. Pak se zeptala: „Jaký příběh bys chtěl slyšet?“ Já jsem rychle odpověděl: „Něco o válce.“ Napadlo mě to, protože se ve vedlejším pokoji právě děda díval na Prima Zoom na pořad o Hitlerových bodygardech a měl to tak nahlas, že jsme to slyšeli až k nám do kuchyně.

Babička se usmála a začala: „Povím ti něco z mého dětství, vyprávěla mi to moje maminka. Byla jsem ještě malá a moc si to nepamatuji.“ A spustila: „Když jsem byla malá, končila zrovna druhá světová válka. Když už Němci věděli, že prohrají válku, snažili se zabít co nejvíce našich lidí a začali střílet do sklepů, kde byla zalezlá většina českých lidí. Stříleli i v našem domě, ale naše sklepy měly různá zákoutí... Víš, že máte chodbu a za ní jsou dveře a tam je ještě jeden sklep, tehdy ještě plný uhlí? Naštěstí se nám nic nestalo a sousedům ve vedlejším sklepě taky ne. Ty Němce u babiččina domu na Mitušovce vyhnali ruští Kozáci. A pak se usadili u sousedů naproti našeho domu.“ Tady končil jeden příběh. ... a babička hned spustila druhý. „Asi za týden jsme si na ně zvykli. Byla jsem malá a zvědavá jaké to tam ti ruští Kozáci mají, a tak jsem k nim šla na návštěvu. Hned u dveří jsem ucítila vůni, která mě trkla do nosu. Uprostřed místnosti byl obrovský kotel, málem větší než já sama. Naneštěstí tam

byla stolička a samozřejmě mě nenapadlo nic lepšího než na ni vylézt. Nakoukla jsem dovnitř... Ještě štěstí, že ten den se v tom kotli zrovna nic nevařilo!!! A jak jsem se nakláněla, tak jsem do něho spadla... Kozáci se mi moc smáli. Z kotle mě vytáhli a já jsem s brekem utíkala domů. 1. října 1945 se mi narodila sestřička a jeden z těch Kozáků chtěl jít za kmotra.“ A babička se smála: „Stačilo málo a měli bychom část rodiny někde v Rusku.“

Vojtěch Habrnal, ZŠ Vratimov

Můj děda nejlepší rybář na světě!

Jednoho slunečného letního dne mě napadlo, že bych mohl jet k dědovi na jeho krásnou zahradu. Sotva jsem tam přijel, děda na mě vyrukoval s nápadem, že bychom mohli jít rybařit. Byl jsem tím velmi mile překvapen, že můžu jít s ním. Protože jsem nikdy nerybařil, tak jsem se toho se vši vervou chytil a za každou cenu jsem chtěl jít s dědou! Viděl jsem mu na tváři jak je šťastný.

Děda mě vzal do jeho tajné skrýše, kterou měl pod jeho chatou. Byl jsem ohromen. Nikdy předtím jsem si skrýše nevšiml. Děda vzal rybářské náčiní, pruty, návnady, atd.. Potom jsme se rozhodovali, kam pojedeme. Děda měl spoustu nápadů, ale mně se to moc nelíbilo. Navrhl jsem tedy, že můžeme jet k Opavici. Děda souhlasil a rychle běžel připravit něco ke svačině a ověřit na internetu, jaké bude počasí. Mělo být slunečno na celý víkend. Po malé svačince jsme vyrazili. Na ryby jsme jeli autobusem.

Když jsme se dostali k Opavici, nalodili jsme se, děda vzal dva pruty, jeden pro mě a jeden pro něho. Děda mi nejdříve vyprávěl jak vypadá jeho běžný rybářský den, jaká je rybaření zábava, ale nejvíc jak ho baví chodit na ryby se starými kamarády. Já jsem bedlivě poslouchal co říká, a moc jsem se smál jeho příhodám. Pak mi děda ještě pečlivě ukazoval jeho postup při rybaření. Pořád zdůrazňoval, že trpělivost vždy vítězí! Natáhli jsme prut a vyčkávali až se chytí nějaká ta ryba. Ryba se chytila asi za deset minut, ale stálo to za to. Šťastnější jsem v životě ještě nebyl! Děda byl ze svého, tedy našeho, úlovku velmi nadšený, a byl na něj dokonce i hrdý. Povídal mi, že tohle byla jeho největší ryba, kterou kdy chytil. Byli jsme oba šťastní, ale taky celí mokří! Děda mě potom chtěl naučit jak perfektně chytat ryby! Já jsem se sám chytil rybu neodvážil, ale děda mě nakonec k tomu dotlačil, a tak jsem najednou čekal na rybu. Vtom ryba zabrala! Děda mi musel pomoci, protože jsem tehdy ještě neměl dostatek síly, abych něco takového mohl zvládnout. Nakonec jsme ji přece jen vytáhli a já jsem byl šťastný ze svého prvního úlovku, který pro mě znamenal hodně!

Pak mi začalo být chladno. Děda mi dal bundu, kterou si schoval pro případ nouze. Na dědovi bylo vidět, že je rád, že jsem s ním šel rybařit. Povídal mi různé rybářské historky, pověry. Já jsem mu zase povídal o škole, rodičích, kamarádech, atd.. Děda se na mě pořád jenom usmíval. Bylo na něm vidět, jak je šťastný, že jsem s ním na rybách. Ryby jakoby se k nám ten den jen hruly! Děda byl překvapený, kolik těch ryb chytl! Bylo jich patnáct! Nakonec řekl, že si chytil svou poslední šťastnou rybu. Natáhl prut a čekal. Netrvalo dlouho a už se chytila! Děda ji vytahoval, ale byla těžká. Byl to macek!

Pak děda prohlásil, že asi bude pršet. Tak jsme se vylodili, schovali loďku, kterou jsme si půjčili, a odjeli zpět na zahradu. Jelikož jsme byli unavení, řekli jsme si, že uděláme ty ryby až zítřejší den. Šli jsme tedy spát. Druhý den jsme si ryby ugrilovali. Byla to mňamka a nezapomenutelný zážitek s dědou!

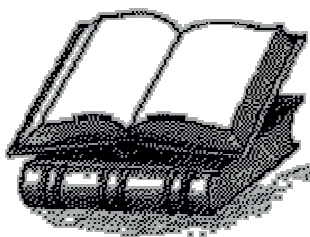
David Miko, ZŠ Vratimov

Váš příběh

Pamětníci, vzpomínejte! Vzpomínky, které si nosíme v hlavě mají jednu nevýhodu, dokud je nenapišeme na papír nebo nevyprávíme, nemůže do nich nikdo nahlédnout. Je velká škoda odcházet-li do nekonečna s námi, aniž by zkušenosti, poučení i radost byly odevzdány jiným. Do jednoho příběhu se teď s námi začtete...

Moje vzpomínky na 2. světovou válku

Narodil jsem se před 65. lety v hornické obci Lazy, která se v roce 1946 stala součástí Orlové. V obci byl uhelný důl Nová jáma, koksovna, cihelna a několik dělnických kolonií. Obec byla velmi rozsáhlá a měla téměř 8 tisíc obyvatel. Otec byl účetním obecního úřadu, maminka byla v domácnosti. V roce 1930 si především s pomocí příbuzných postavili menší rodinný domek, u něhož byla velká zahrada s ovocnými stromy a místem pro pěstování zeleniny. U domku se nacházel dvorek, na kterém byly chovány slepice, kachny, koza, králíci, takže jsme zčásti byli samozásobiteli některých potravin. V okolí bydlelo několik rodin s dětmi, se kterými jsem si hrával. Do obecní školy jsem začal chodit v roce 1935, bohužel jsem ukončil pouze tři třídy, neboť v říjnu 1938 byla obec obsazena polským vojskem. České školy byly zrušeny a bylo vyučováno pouze v polském jazyce. Otec byl propuštěn ze zaměstnání "pro neznalost polského jazyka" a vyhoštěn do protektorátu Čechy a Morava bez práva návratu do Polské republiky.

Nastalo obtížné období, neboť maminka se musela o domácnost a hospodářství starat sama a proto otec hledal ubytování pro nás v Ostravě. Když už se schylovalo ke stěhování nastal den 1. září 1939, kdy bylo Polsko napadeno nacistickým Německem. Již večer téhož dne se v Orlové a okolí objevily první německé vojenské kolony. Pamatuji si, že druhý den se u Obecního úřadu shromáždilo množství občanů, byla vyvěšena československá vlajka a zpívala se československá hymna s nadějí, že se situace vrátí zpět do doby před okupací.

Přišlo však velké zklamání. V obci byly otevřeny tři obecní školy pouze s německým vyučovacím jazykem, ve kterých vyučovalo pět, převážně říšských učitelů. Paradoxem bylo to, že oni neuměli česky a my - žáci německy. Vyučovací doba byla různá - někdy dvě hodiny, jindy více, když byl učitel vytížen jinou funkcí neučilo se vůbec. Pomalu, bez výuky gramatiky jsme se do německého jazyka „dostávali“. Osobně jsem němčinu zvládal poměrně dobře a tak po absolvování 8. třídy v roce 1943 mi učitel doporučil, abych pokračoval ve studiu dále a přihlásil mě na dvouletou obchodní školu, která byla v Těšíně (na dnešní polské straně nedaleko hlavního náměstí). Absolvoval jsem přijímací zkoušku s tím, že výsledky se včas dozvíme. Přišlo září, bohužel o výsledku zkoušky mi nebylo nic známo. Zajel jsem proto do školy, kde jsem se dozvěděl, že výsledky zkoušky byly uveřejněny v novinách. To jsme nevěděli, neboť německé noviny jsme nekupovali. Se slovy, že jsem zkoušku vykonal velmi dobře, jsem byl výjimečně přijat. Do školy jsem dojížděl z nádraží v Orlové. Cesta na nádraží a vlakem tam a zpět trvala přes tři hodiny. Navíc v zimním období byl čas posunut o dvě hodiny a to nebylo příjemné.

Během roku 1944 se začala fronta poměrně rychle přibližovat. Letecké nálety byly na denním pořádku, vlaky se zpožďovaly a tak po jednom roce jsem musel přestat školu navštěvovat. Dne 4. září 1944 jako 14 letý jsem nastoupil jako hornický učeň na Novou jámu v Lazích, abych byl uchráněn nástupu na zákopové práce.

Této situaci jsem se ale nevyhnul a již v říjnu 1944 jsem musel odjet na zákopové práce do obce Sandowitz, nedaleko dnešního polského města Opole. Při cestě vlakem nás v Bohumíně na nádraží zastihl letecký nálet a museli jsme sejít do leteckého krytu, který byl den předtím zasažen bombou a zčásti zničen. V malé obci Sandowitz jsem strávil několik týdnů. Byli jsme umístěni v jedné stodole, spali na slámě a trpěli zimou. Mizernou stravu jsme obdrželi pouze ráno a večer, do práce jsme chodili několik kilometrů v trojstupe se zpěvem. Pokud jsme zpívali špatně, zazněl povel „čelem vzad“ a po několika desítkách metrů jsme museli otočit a jít na pracoviště. Pamatuji, že na konci pobytu nás nacisté seřadili, přišly pracovnice Červeného kříže a rozdaly nám pár bonbonů a malý bochník chleba se slovy německých velitelů: „abyste doma neříkali, že jste tu měli hlad“.

Po návratu jsem nastoupil opět na šachtu a poněvadž jsem neměl ještě patnáct let, byl jsem zařazen spolu s jedním chlapcem do dílny zpracování dřeva. Opracovávali jsme kusy dřeva na tzv. „stojky“, které byly dodávány jako výztuž do dolů - železné v té době nebývaly. Po několika týdnech přišel rozkaz tuto činnost přerušit a vyrábět dřevěné hračky pro děti německých vojáků, což byla zajímavá práce.

Jarní dny roku 1945 byly velmi rušné. Fronta se blížila, letecké nálety se opakovaly denně. V březnu 1945 po dovršení patnácti let mi byla sdělena nepříjemná zpráva. Jeden příbuzný oznámil mamince (otec byl tehdy operován v nemocnici), že na obecní úřad přišel pro mne povolávací rozkaz nastoupit k protiletadlovému dělostřelectvu. Příbuzní rozhodli, že nenastoupím, a že mne ukryjí. Nejprve jsem byl u jednoho známého, který však měl obavy, abych nebyl vypátrán a tak mne bratranec odvedl ke vzdáleným známým několik kilometrů dále, do jednoho činžovního domu v Orlové. Ti měli v podkroví malou komůrku, ve které jsem přebýval sám téměř dva měsíce. Přestože byly nálety, do krytu v domě jsem nemohl sejít, abych nebyl prozrazen. Byly to těžké chvíle, navíc maminka byla předvolána na Gestapo v Těšíně, kde jí bylo vyhrožováno, že bude zavřena do koncentráku, nevyzradí-li, kde se skrývá. Z toho všeho dostala nervový otřes. Skutečně ale nevěděla, kde jsem.

Těsně před příchodem fronty - koncem dubna 1945 mě bratranec za tmy přivezl zpět do Lazů, kde jsme byli v očekávání osvobození. Zatímco Ostrava byla osvobozena 30. dubna, Orlová a Lazy byly osvobozeny až 2. května 1945. Nacisté se totiž stahovali směrem od Těšína na Frýdek a protože měli poměrně ucpanou trasu, poslali několik set metrů od našeho bydliště několik tanků a nastala palba mezi nimi a vojáky Rudé armády, která trvala od rána až do odpoledních hodin. Náš domek se nacházel uprostřed této palby. Jedna střela nám poškodila verandu, druhá zničila část plotu v zahradě. Bohužel strýček, který bydlel v domku nedaleko, po zásahu jeho domku se vyšel podívat co se stalo, zasáhla ho střepina další střely a zranění podlehl. Válka v obci si vyžádala i několik dalších obětí. Padlo pět Rudoarmějců, několik Němců i civilisté. Bylo zničeno a poškozeno několik budov, některé vyhořely.

Válka je krutá, přináší mimo fyzických i psychická strádání. Přejí našim potomkům, aby její hrůzy nikdy nezažili.

Jiří Petráš, Ostrava-Poruba

...pokračování za str. 1

V atriu onkologického pavilonu najdeme **Ležící ženu** (1976-1977) od **Jiřího Duška**, který studoval u O. Španiela a K. Pokorného. Jde o horizontální vápencovou sošku, modelovanou v měkkých vlnách jako částečné torzo. ▼

V ohraničeném prostoru na kamenné plošině nad vodní nádrží navozuje klid a harmonii, jež by mohly zmírňovat psychickou zátěž nejtěžších onemocnění; nad klínem ženy se pak zdvihá útvar, který lze vidět jako životadárný vodní gejzír.

Nejnovější dílo v nemocničním areálu představuje **Matka s dítětem** před budovou Porodnicko-gynekologické kliniky. V mramorové sošce **Emila Adamce** z roku 2005 se spojuje konkrétní s abstraktně symbolickým. Ženská postava je obkroužena paralelními, do hmoty oble zařezanými liniemi, které jsou samy o sobě vitální prvkem a současně drapérií, vlasy i prouděním vody a vzduchu. Novodobá madona se upíná k historii typu a tím i sakrální symbolice, připomíná však také základní životní poslání ženy bez ohledu na čas. Dnes je sochař, původně spojený s venkovem (Sedliště u Frýdku), usazen v Hongkongu a zabývá se nejen sochařskou tvorbou, ale co nejdříve studiem a přetvářením krajiny ve smysl praktického i estetického. Náznaky spojení člověka s přírodou nese rovněž jeho porubská socha.

Pokud bychom putovali až ke druhému, západnímu vstupu do nemocničního areálu z ulice Dr. Slabihoudka, v zastřešeném průchodu bychom se mohli zastavit u **velkoplošné keramické mozaiky** od **Martina Sladkého** (foto - viz str. 1), která je spolu se stélou Vladislava Gajdy na opačné straně nejstarším dílem areálu. Ta, byť dnes zanořena v ústraní, může být i rozjasněným pozdravem na konci další porubské procházky za sochou.

Marie Šťastná

„Nikdy nezapomeneme, jak lehce jsme svobodu ztratili...“

Dne 19. dubna 2015 pod záštitou Moravskoslezské Krajské rady KČP (Klub českého pohraničí) u památníčku, který se nachází v lese mezi Plesnou a Velkou Polomí se konala vzpomínková akce k tragické události, kdy dva mladí letci, pilot ppor. Ivan Petrovič Kiotov a střelec voják Nikolaj Alexandrovič Komlev, zahynuli při plnění bojového úkolu 20. dubna 1945.

Pietní akt byl zahájen za zvuku chorálu "Svatá válka" a za účasti honorárního konzula Ruské federace v Ostravě Aleše Zedníka. Za generální konzulát v Brně se akce zúčastnil pan Sergej Miťajev, atašé.

Hlavní projev pronesl honorární konzul Ruské federace pan Aleš Zedník, který připomenul, že oba letci zahynuli v boji s fašisty, kteří v jejich zemi napáchali tolik zla, a že nacistická a fašistická mašinérie byla Norimberským procesem definitivně označena za zločineckou. Zapomínání na tento fakt by lidé neměli dovolit.

V pamětním litu předaného účastníkům byla citována slova Armádního generála Ludvíka Svobody. **„Nikdy nezapomeneme, jak lehce jsme svobodu ztratili a jak těžce a za velkého úsilí a velkých obětí našeho a zejména sovětského lidu jsme ji dobývali zpět!“**

K památníku byly položeny věnce a kytice ve vojenském pořadu s čestnými salvami a slavnostní akt byl zakončen „Večerkou“.

Zdeněk Truxa

Klub seniorů při Měst.řed. policie ČR

Po Slovensku vlakem zdarma

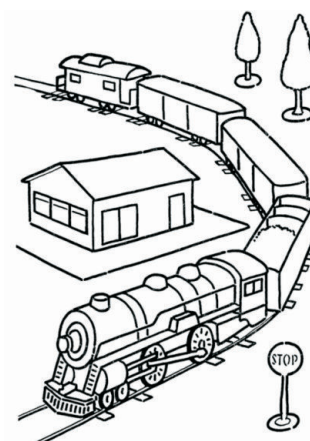
Určitě je již všeobecně známo, že senioři od věku 62 a více let jezdí po Slovensku ve všech vlacích 2. vozové třídy (s výjimkou EuroCity) zdarma. Vlakem EuroCity je možné cestovat za příplatek 1 euro.

Bezplatné cestování se nevztahuje na cesty v příhraničních úsecích. Při cestě do Slovenské republiky je to úsek trasy vlaku od pohraničního přechodu do první stanice na území Slovenské republiky, kde vlak pravidelně zastavuje podle jízdního řádu.

Pro cestování na Slovensku je pak však vždy potřeba mít platný cestovní lístek s nulovou hodnotou. Takový lístek vám na základě předloženého průkazu vystaví v každé pokladně jízdenek. Na železničních stanicích, kde není prodej jízdenek takový lístek pak vystavuje bez přírážky průvodčí ve vlaku.

Co je potřeba pro bezplatné cestování udělat?

Je potřeba vyřídít si na Slovensku registraci, kterou vám udělají ve vybraných železničních stanicích. Pro nás je takovou nejbližší stanicí Čadca. K vyřízení registračního průkazu na bezplatné cestování potřebujete pouze občanský průkaz (foto není povinné). Průkaz vám vystaví na počkání v pokladně jízdenek.

A malá osobní zkušenost.

Průkaz jsme si zajeli do Čadce vyřídít. Vše proběhlo hladce a s úsměvem. Původně jsme pak plánovali udělat v okolí Čadce turistickou vycházku. Protože ale bylo špatné počasí, hned jsme jízdu vyzkoušeli v praxi. Koupili jízdenku s nulovou hodnotou a nejbližším vlakem zajeli do Žiliny. Prohlédli jsme si město a pokoukali po okolí a ze Žiliny odjeli zpět do Ostravy. Vše bez problémů funguje a je to moc prima.

Nezbývá než se těšit, že i naši představitelé najdou potřebné prostředky pro cestování seniorů Českými drahami.

Zdenka Jašková

Ostravský debatní klub „My 50+“

Milí čtenáři, jestli jste narození v roce 1947 a mladší, věnujte této informaci zvýšenou pozornost. Z iniciativy Ostravského debatního klubu „My 50+“ (<http://my50plus.cz/?cat=42>) se Koordinační centrum seniorů Ostrava podjalo v minulém roce úkolu zajistit snížení věkové hranice pro bezplatnou MHD pro obyvatele města z dosavadních 70 let na 65.

Požadavek má podle navrhovatelů svou logiku - do důchodu většina lidí odchází kolem 65 let věku, nikoliv až v 70. Vzhledem k výši důchodů (až na čestné výjimky) je odchod ze zaměstnání pro většinu lidí nejen závažným společenským posunem, ale finančně přímo „sešupem“. Proč tedy mají čekat na výhodu bezplatné MHD do 70 let? Až se zbaví svých úspor? Až už ani fyzicky nebudou moci tuto výhodu využít? Jak jsme (tajně) doufali, tento záměr se setkal s pochopením u většiny politických subjektů ve městě. Pak se dostal do volebních programů některých stran a hnutí a v tomto roce se logicky promítl i do programového prohlášení stávající koalice (<http://www.ostrava.cz/cs/o-meste/aktualne/koalice-predstavila-programove-prohlaseni>).

Ale ještě nejásejte, vojensky řečeno jsme vyhráli jednu bitvu, nikoliv válku. Pokud se však nestane něco moc mimořádného, lze očekávat jeho projednávání v komisi pro dopravu, v radě a poté v zastupitelstvu. Nejsložitějším krokem bude zřejmě hledání finanční kompenzace pro Dopravní podnik města za takto ušlé tržby z jízdného.

Tak jak různé politické subjekty projevily pro náš požadavek porozumění, doufáme, že se nestane záminkou k nějakým mezistranickým pŕtkám a ostravští senioři se nestanou „materiálem“ k nějakému vzájemnému vydírání. Snad tedy vše proběhne ještě letos, důstojně a s pochopením těch, kteří v tuto dobu ještě na výhodu bezplatného jízdného nedosáhnou, že i oni jednou ...

Nechť je tato věc pro vás, milí čtenáři-senioři, zároveň pobídkou k tomu, čas od času se podívat co v ní naše městská samospráva dělá, příp. se nebát optat, máte-li „po ruce“ některého člena zastupitelstva nebo někoho z Magistrátu. A vůbec, více se zajímat jak to s tou správou věcí veřejných v Ostravě chodí.

RNDr. Jiří Kovář, Ostravský debatní klub "My 50+"

Pozvánka do klubu

Společnost senior, Na Jízdárně 18, Ostrava 1

Tel.: 724 276 672; 728 466 105

email: info@seniortip.cz; www.seniortip.cz

Týdenní aktivity:

Pondělí: 9:00 - 10:30 Konverzace v anglickém jazyce
10:30 - 12:30 Konverzace v německém jazyce
12:30 - 13:45 Konverzace v ruském jazyce
14:00 - 16:00 Klubové povídání
Úterý: 9:00 - 11:00 Kroužek rukodělných prací
14:00 - 17:00 Karetní hry (Bridž), společen. hry
Středa: 12:15 - 13:30 Angličtina - začátečníci
13:30 - 14:30 Angličtina středně pokročilí
Čtvrtek: 13:00 - 15:00 Dámský klub
15:00 - 17:00 Přednášky, besedy
16:00 - 18:00 Filatelisté
Pátek: Turistické vycházky, exkurze, návštěva muzeí.

Akce Společnosti senior se konají za podpory grantu Statutárního města Ostravy a Městského obvodu Moravská Ostrava a Přívoz.

Pomoc druhým je naším posláním

V dnešní době chce důstojný a plnohodnotný život prožít každý z nás. Skutečnost je však taková, že se osamělí lidé v pokročilém věku často setkávají s nezájmem okolí a jsou ponecháni bez pomoci svému osudu. Mnohdy pak stačí jen krůček k tomu, aby se ocitli v tíživé či bezvýhodné životní situaci. V takových případech nabízí pomocnou ruku Spirála pomoci, která poskytuje služby v oblasti sociální péče o seniory a zdravotně postižené občany, kteří potřebují pomoc druhé osoby, přesto chtějí zůstat v domácím prostředí co nejdéle a žít důstojným, plnohodnotným životem.

Spirála pomoci nabízí osobní asistenci a terénní odlehčovací služby. Obě služby jsou vhodné pro seniory, osoby s fyzickým postižením, osoby s postižením zraku, osoby v rekonvalescenci po úrazu, osoby chronicky nemocné, ale i osoby s mentálním a kombinovaným postižením, např. osoby s Alzheimerovou chorobou či jiným typem demence.

Osobní asistence je název pro službu, která zahrnuje pomoc při zvládání základních potřeb (podání jídla, pití, provedení osobní hygieny, zajištění pohybu, doprovodu k lékaři...).

Terénní odlehčovací služba - služba v domácím prostředí zajišťuje kompletní péči o potřebného na dohodnutou dobu, aby si pečující rodina mohla odpočinout a načerpat novou energii.

Spirála pomoci tyto služby poskytuje až 24 hodin denně, 7 dnů v týdnu. Službu lze sjednat dle aktuálních potřeb klienta na jednu nebo i více hodin denně, na jeden nebo více dnů v týdnu. Služba je poskytována v místě pobytu klienta. Na úhradu služby lze čerpat příspěvek na péči, který pomůžeme vyřídit na úřadech.

Osobní konzultaci je možno domluvit na telefonním čísle 773 600 497 nebo nás navštívit přímo v naší kanceláři: Mírová 98/18, Ostrava - Vítkovice (budova před vstupem do Vítkovické nemocnice), kde se dozvíte všechny informace ohledně nabízených služeb. Pro společnost Spirála pomoci je pomoc druhým samozřejmostí a posláním.

Jana Vávrová, Spirála pomoci o.p.s.

Další informace o naší činnosti naleznete na:

www.spirala-pomoci.cz e-mail: info@spirala-pomoci.cz

Vydává Společnost senior, občanské sdružení za přispění grantu Statutárního města Ostravy a Městského obvodu Moravská Ostrava a Přívoz.

Zodpovědný redaktor: Ing. Ludmila Holubová
Redakční rada: MUDr. Hugo Příbyl, PhD., Marie Kalinová, Ing. Jiří Muladi, Hana Kuchařová, Eva Mudrová.
Registrační značka MK ČR E 14221
Adresa redakce: Společnost senior, Na Jízdárně 18, 702 00 Moravská Ostrava
IČO 265 95 982
Tel.: 724 276 672 ; 728 466 105
e-mail: info@seniortip.cz www.seniortip.cz

Stáří a mezigenerační vztahy

V poslední době často slyšíme nářky na špatné vztahy mezi mladou a starou generací. Naše organizace se snaží zlepšit tyto vztahy.

Mladí lidé často staré lidi zatracují a nechťejí s nimi mít nic společného, dráždí je svou pomalostí, zevnějškem, zdánlivou neschopností. Staří lidé jim svým zjevem neustále připomínají, že jednou také ztratí svou aktivitu a živost. Pokud v malém dítěti nepěstujeme citovou stránku, nemůžeme se divit chladnému vztahu v budoucnu.

Děti a mladí lidé by měli mít úctu ke starším. Slyší to ve škole, někdy v rodině. Ale kdy, kde a za jakých okolností se dítě a mladí setkávají se starým člověkem?

Abychom zaseli aspoň malé semínko dobrých vztahů mezi malými dětmi a seniory, pořádá naše Městská organizace svazu důchodců Ostrava, společné výlety s dětmi z mateřské školky Muglinov.

Letos jsme se vydali do nedalekého Dětského ranče v Hlučíně. Využili jsme možnost zajezdit si na koníčcích. Malé děti za asistence nás babiček a dědečků na ponících, a my, senioři, na koních. Většina nás i dětí jela na koních poprvé. Děti byly rády, když jsme je při jízdě drželi za ruku a tím navodili bližší kontakt. Hodně legrace a zábavy jsme zažili při společném sportovním klání, které připravily paní učitelky z mateřské školky. Obdivovali jsme dětskou

mrštnost a zasmáli se naší menší rychlosti a trochu i nemotornosti. Všichni jsme za své výkony byli odměněni. Děti pro nás měly vyrobeny krásné papírové kytičky a my jsme zase pro ně měli plyšové hračky. Bločky a fixy nám pro děti věnovala Regionální rada regionu soudržnosti Moravskoslezsko. Radost z dárků byla na obou stranách.

V prostorách ranče jsme si prohlédli domácí zvířata (kozy, berany, slepice, lamy), děti využily prolézačky, houpačky. U malých rybníků jsme si vyslechli „koncert žab“, který je při námluvách dost hlučný. Po společném obědě jsme odjeli do malého muzea panenek. Obdiv byl nejen u holčiček, ale i babiček a nakonec i kluci zírali.

Tím náš společný výlet skončil. Srdečné loučení na obou stranách potvrdilo, že se nám náš záměr podařil. Děti zjistily, že i s babičkami a dědečky je možné strávit příjemné chvíle.

Daniela Prošková
Městská organizace SD Ostrava

Sněhuláci pro Afriku

Originální akci Sněhuláci pro Afriku odstartovala společnost Kola pro Afriku (www.kolaproafriku.cz).

Do akce se nejprve zapojily školy, ke kterým se přidávaly i další firmy, organizace a zájmová sdružení. Hlavním úkolem bylo postavit co nejvíce sněhuláků, přičemž právě dobrovolné „startovné“ za každého sněhuláka činilo padesát korun. Celá částka získaná touto neobvyklou akcí pak bude použita pro přepravu kol dětem do Gambie.

Sněhuláci nemuseli být jen ze sněhu. Bylo možné použít jakékoli materiály a podělit se o fotografie i zážitky na www.snehulaciproafriku.cz, na kterých také probíhala soutěž. Na konci projektu bylo hlasováním rozhodnuto o neoriginálnějším sněhulákově republicky a o vybrané částce. I občanské sdružení Společnost senior, která se zúčastnila několika jiných charitativních projektů tato aktivita oslovila a neváhali se zapojit. Cesta ke vzdělání je důležitá pro děti na všech kontinentech, tedy i v Africe.

Malé shrnutí akce Sněhuláci pro Afriku 2015:

- zapojilo se cca 320 škol, organizací a dobrovolných sdružení
- sněhuláky stavělo či vyrábělo přes 20 tisíc účastníků
- postavilo se 8226 sněhuláků
- hlasovalo přes 10 000 návštěvníků
- byla vybrána částka 416 340 Kč.

Z vybrané finanční částky bude uhrazena přeprava kol dětem do Gambie, kterým se tak možná díky vzdělání změní život.